

DANSK MILJØRÅDGIVNING A/S
... din rådgiver gør en forskel

www.dmr.dk

Årstidsvariationer i danske kulbrinte-baggrunds niveauer

Per Loll
Udviklingsleder, DMR A/S

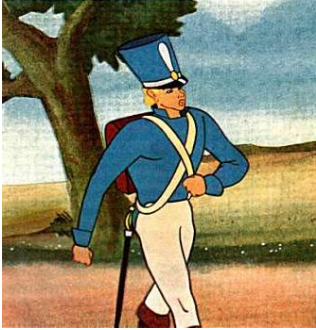

ATV gå-hjem-møde, 24. sept. 2019

Del 1

- Der kom en soldat marcherende ...

...

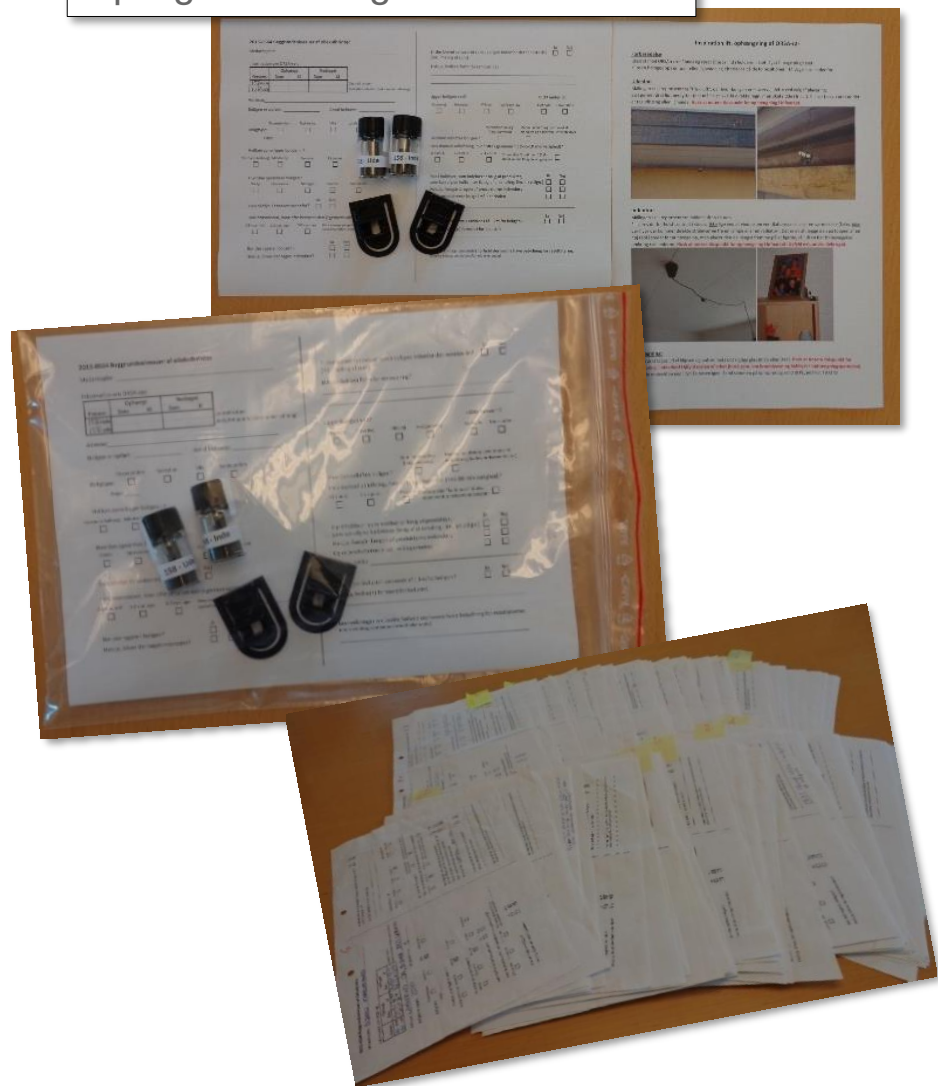
- Hvad har vi undersøgt og hvordan?

Fremgangsmåde – to målerunder

Spørgeskema og instruktionsark:

November 2015
131 lokaliteter

Maj 2016
142 lokaliteter

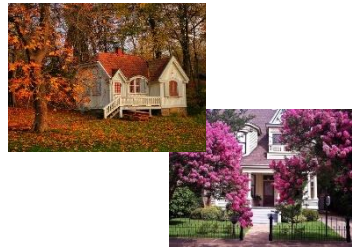

Spørgsmål til datamaterialet

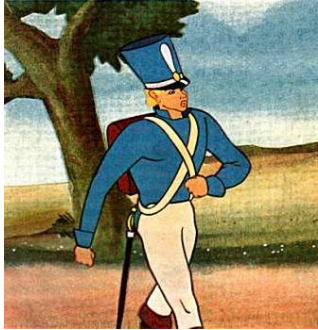
- Hvad er de generelle baggrunds niveauer – og hvordan er de til sammenligning med de tidligere baggrunds niveauer?
  - Er der sæsonvariationer i baggrunds niveauerne?
- Er der noget i vores bosted, adfærd eller boligforhold, der giver anledning til høje(re) koncentrationsniveauer? F.eks.
  - Er der højere udeluftkoncentrationer i storbyer end f.eks. på landet?
  - Er der højere konc./internt bidrag når der ryges indendørs?
  - Er der højere konc./internt bidrag når der er brændeovn?
  - Er der lavere konc./internt bidrag hvis der udluftes ofte/med vent.anlæg?
  - Har boligrenovering en afsmitning på det interne bidrag?
  - Er der højere udeluftkoncentrationer ved stærkt trafikerede veje?

... Kort sagt: Hvad kan vi forvente på vores næste sag?
- Hvordan skal vi anvende den nye viden?

Del 2 - Resultater

- Der kom en soldat marcherende ...

...

Primary
study
objectives

- Hvilke stoffer betyder noget ift. indeklimaundersøgelser?
- Hvad er de generelle baggrunds niveauer?
- Er der betydende sæsonvariationer?

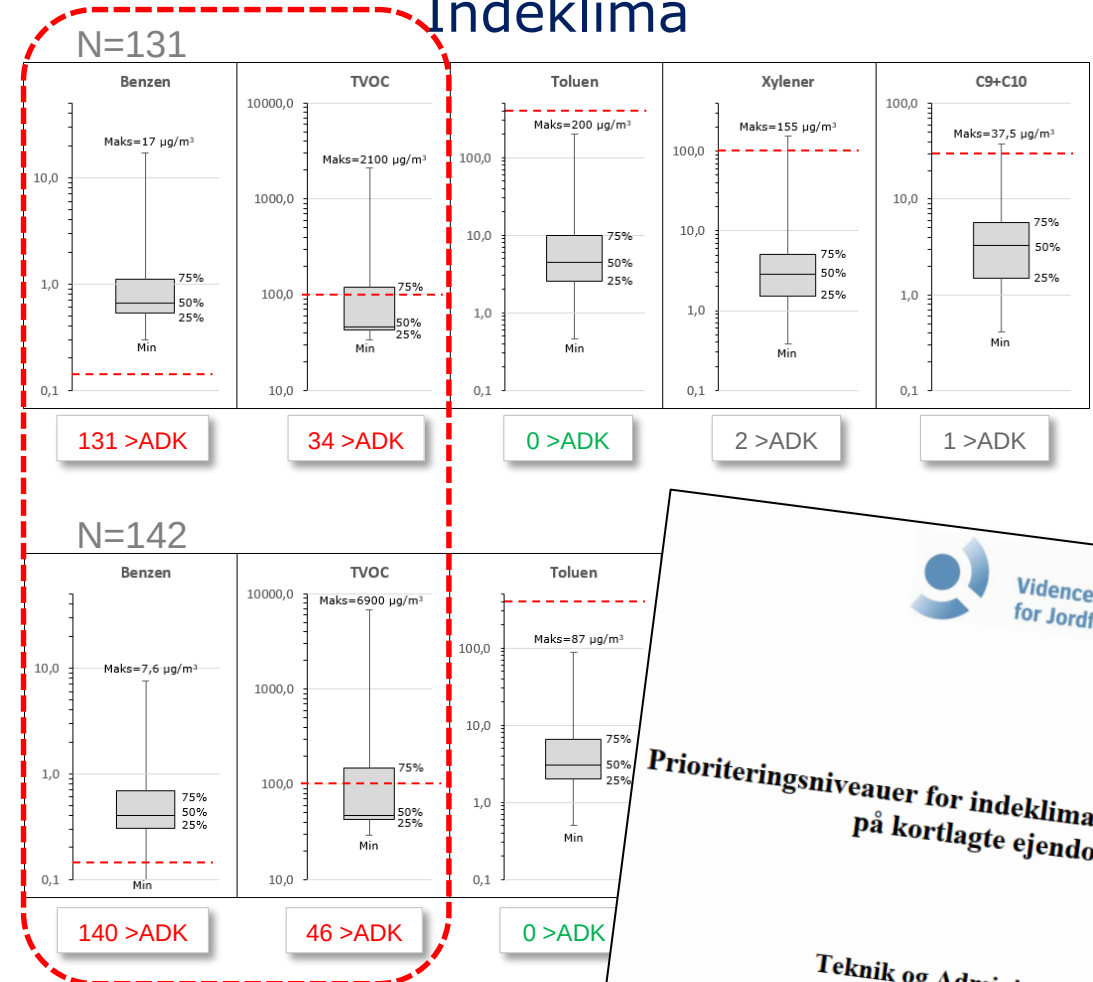
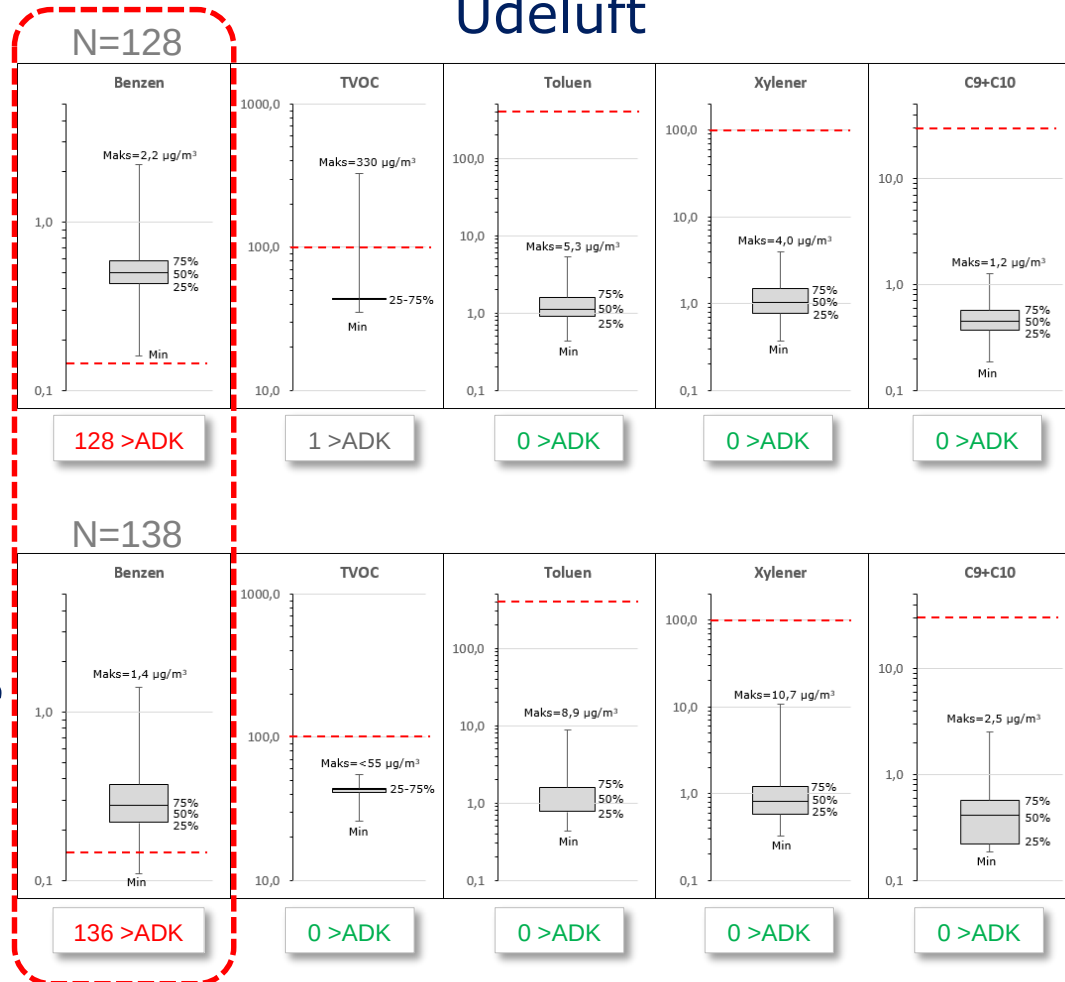
Hvilke stoffer er betydende ift. indeklimaundersøgelser?

November

Udeluft

Indeklima

Maj

Prioriteringsniveauer for indeklimasager
på kortlagte ejendomme

Teknik og Administration
Nr. 2 2010

Stemmer godt med tidligere
baggrundsundersøgelse.

- I udeluft: Benzen kan drille.
- I indeklima: Benzen og TVOC kan drille.

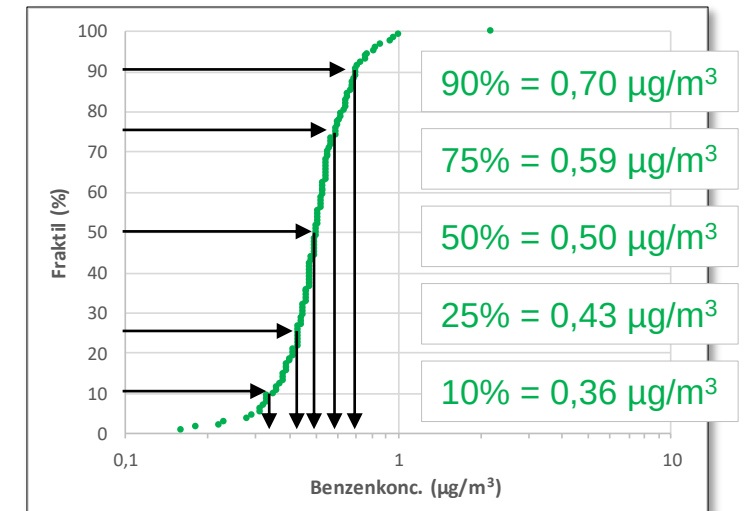
- Hvad er almindeligt i november?

TABLE 4.1. Summary statistics for outdoor and indoor VOC levels (November 2015).

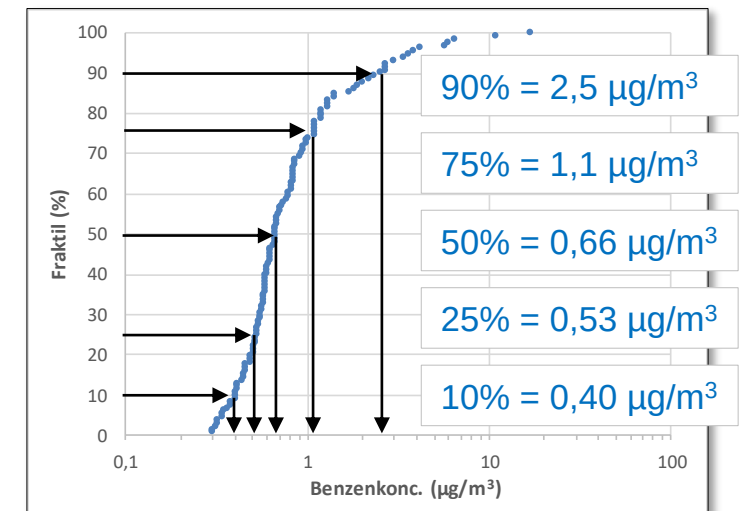
	No. data points	Min	Percentiles					Max
			10%	25%	50%	75%	90%	
Outdoor air								
µg/m³								
★ Benzene	128	0,16	0,36	0,43	0,50	0,59	0,70	2,2
Toluene	128	0,43	0,60	0,90	1,1	1,6	2,5	5,3
Xylenes	128	0,18	0,53	0,78	1,0	1,5	2,0	4,0
C9/C10-aromatics	124	<0,19	0,27	0,37	0,45	0,57	0,66	1,2
TVOC	128	<35	<40	<43	<43	<44	<45	330
Indoor air								
µg/m³								
★ Benzene	131	0,30	0,40	0,53	0,66	1,1	2,5	17
Toluene	131	0,46	1,4	2,6	4,5	9,9	20	200
Xylenes	131	0,19	0,93	1,5	2,9	5,1	15	155
C9/C10-aromatics	75	0,41	1,2	1,5	3,3	5,7	10	38
★ TVOC	131	<34	<41	<43	<46	120	300	2.100

<DL = Below the detection limit (value specified).

Benzen udeluft Nov. (128): 100% > ADK

Benzen indeluft Nov. (128): 100% > ADK

- Hvad er almindeligt (f.eks. for benzen)?

De generelle baggrundsniveauer - maj

- Hvad er så almindeligt i maj?

TABLE 4.2. Summary statistics for outdoor and indoor VOC levels (May 2016).

	No. data points	Min	Percentiles					Max
			10%	25%	50%	75%	90%	
Outdoor air		µg/m³						
Benzene	138	0,11	0,19	0,22	0,28	0,37	0,51	1,4
Toluene	138	<0,43	0,61	0,77	1,0	1,6	2,8	8,9
Xylenes	138	<0,33	0,48	0,58	0,81	1,2	2,2	11
C9/C10-aromatics	102	<0,19	<0,21	<0,22	0,41	0,57	0,79	2,5
TVOC	138	<26	<38	<41	<43	<44	<45	<55
Indoor air		µg/m³						
Benzene	142	0,044	0,23	0,30	0,41	0,68	1,9	7,6
Toluene	142	0,50	1,3	2,0	3,0	6,6	13	87
Xylenes	142	<0,38	0,89	1,3	2,0	4,0	9,2	76
C9/C10-aromatics	90	<0,25	0,87	1,4	2,3	3,9	6,6	21
TVOC	142	<29	<40	<43	<47	148	230	6.900

<DL = Below the detection limit (value specified).

- Der er forskel, men er der sæsonvariationer?

Er der sæsonvariationer i baggrundsniveauerne?

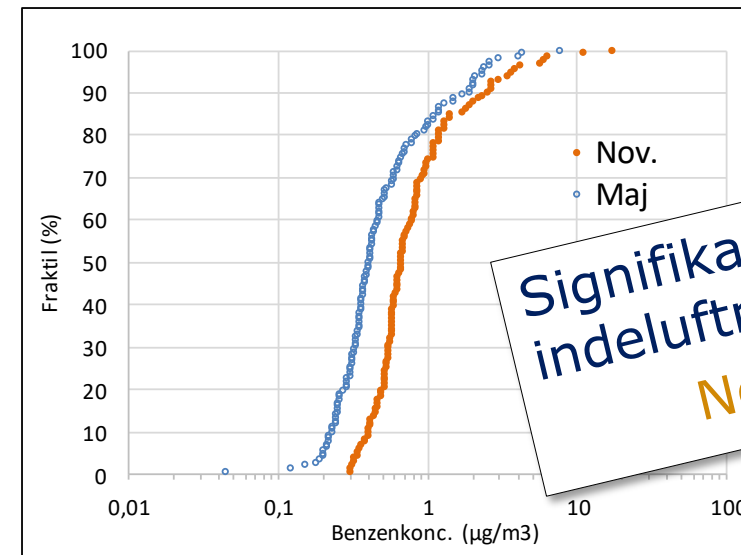
- Når man sammenligner tabel 4.1 med 4.2, så er der en tendens til forskel imellem november- og maj-niveauerne.
  - Men er tendenserne statistisk signifikante?

TABLE 7.4. Summary of seasonal variation between November 2015 (autumn) and May 2016 (spring) data. **Bold** = statistically significant, grey = not statistically significant at $\alpha = 0,05$.

Compound	Outdoor			Indoor		
	Seasonal variation		p-value	Seasonal variation		p-value
Benzene ★	Yes	High in autumn	<0,001	★ Yes	High in autumn	<0,001
Toluene	No	-	0,10	Yes	High in autumn	<0,001
Xylenes*	Yes	High in autumn	0,0028	Yes	High in autumn	0,0043
C9/C10-aromatics	Yes	High in autumn	0,029	Yes	High in autumn	0,0032
TVOC (C6-C35) ★	No	-	0,12	★ No	-	0,26

* = sum of o-xylene, m-xylene, p-xylene and ethylbenzene.

- Benzen, inde som eksempel:

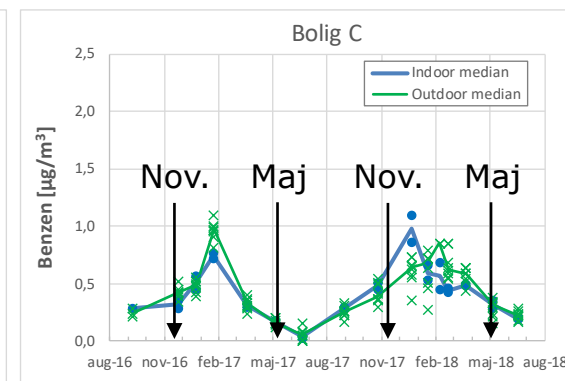
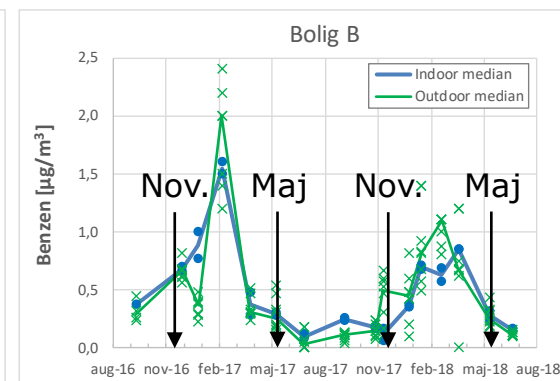
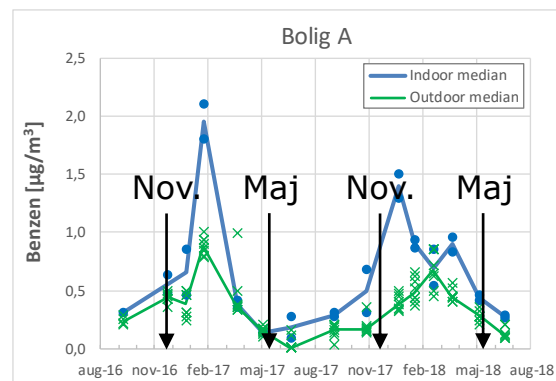

Er der sæsonvariationer i baggrundsniveauerne?

- Detaljeret studie af årstidsvariationer (benzen) - 3-bolig studiet.

- 1 position i indeklima (dobbelbestemmelse).
- 4 positioner i udeluft (dobbelbestemmelse).

Mere om flerbested-
melser i Børges indlæg

TABLE 3.1. Information on the three residential buildings, A, B and C, included in the study.

Residence	Population density	Construction year	No. of residents	Ventilation	
				Method	Frequency
A	Town	1979	5	Manual	< 1 day ⁻¹
B	Village	1856	2	Manual	2-4 day ⁻¹
C	Village	1912	5	Manual	1-2 day ⁻¹

- Hvad forventer I?

- Nov. > Maj
- Der er tidspunkter på året med meget høje baggrundsniveauer af benzen (udeværdier på 1-2 µg/m³).
  - Januar 2017 + februar 2018.

Del 3 – Resultater

- Der kom en soldat marcherende ...

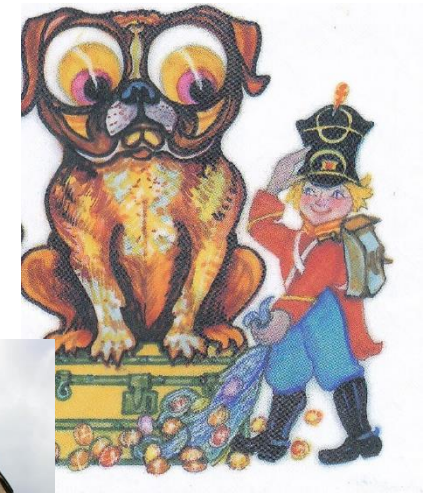
...

Secondary
study
objectives

Side
studies

- Hvilke faktorer har betydning for baggrunds niveauerne?

Betydende faktorer (benzen ude)

- Fastbrændselsfyr – udeluftniveauer.

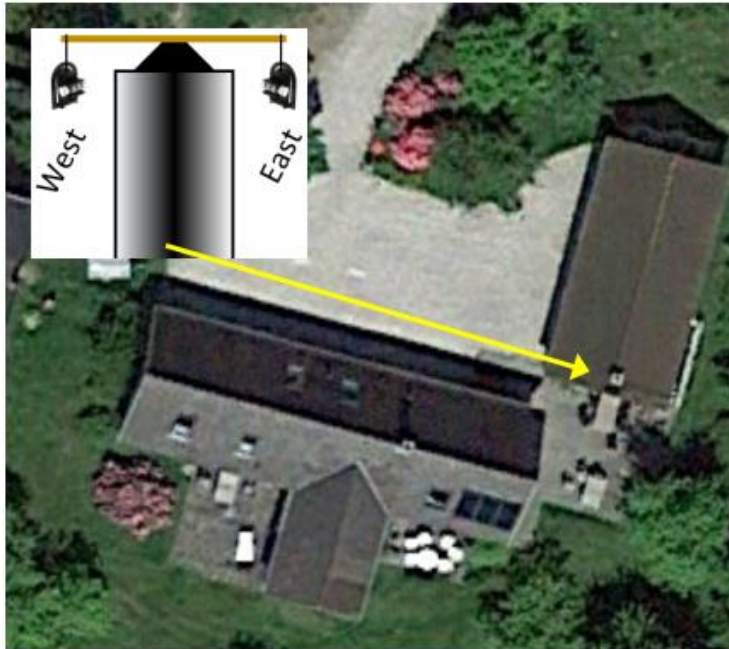

FIGURE 3.4. Schematic of the chimney positions included in the Chimney Study, residence B.

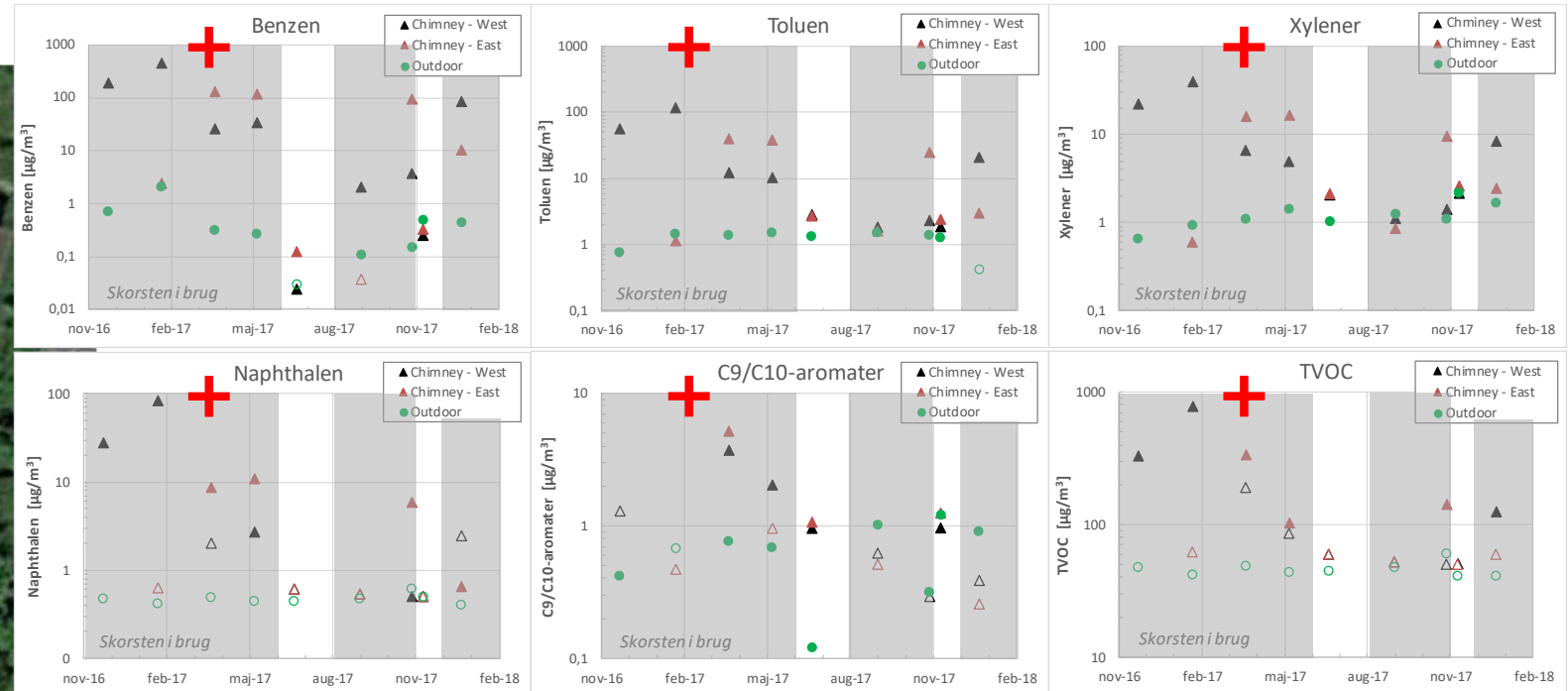

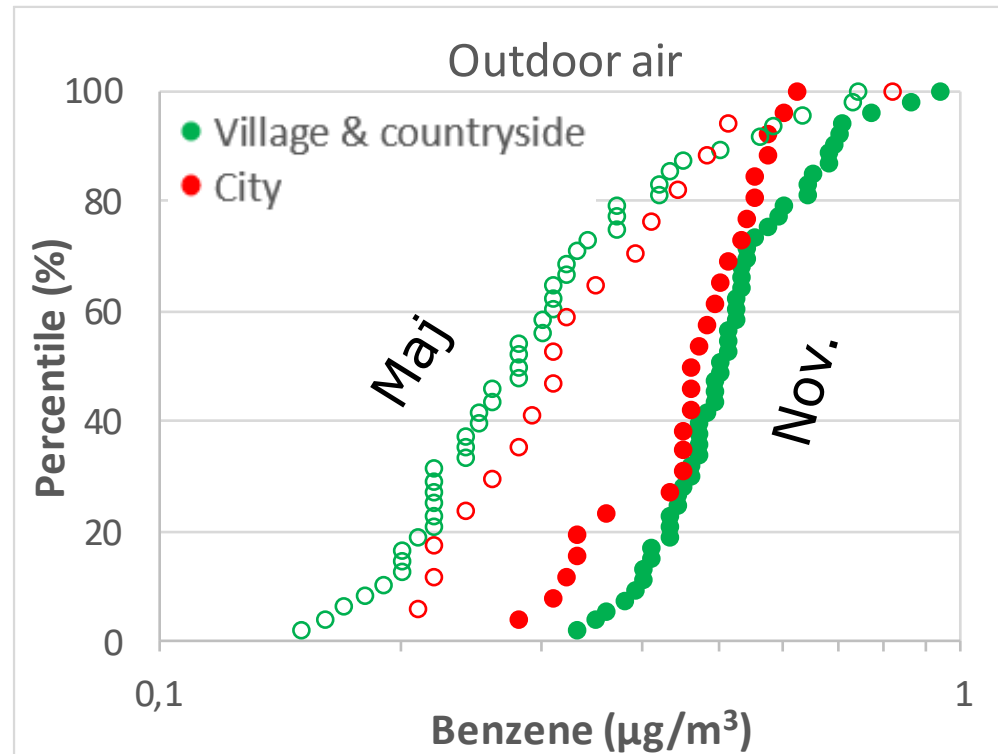
FIGURE 6.9. Median concentrations of VOCs in outdoor air at chimney sampling positions (west and east; triangles), and outdoor positions (circles) at residence B. Solid symbols indicate levels above the analytical detection limits, open symbols indicate levels below the analytical detection limit.

- Ved skorsten: +½-2 dekader ift. generelt udeluftniveau.
- Men kun betydelende for benzen (ift. ADK).

Betydende faktorer (benzen ude)

- Land og landsby vs. storby (Aalborg og større).

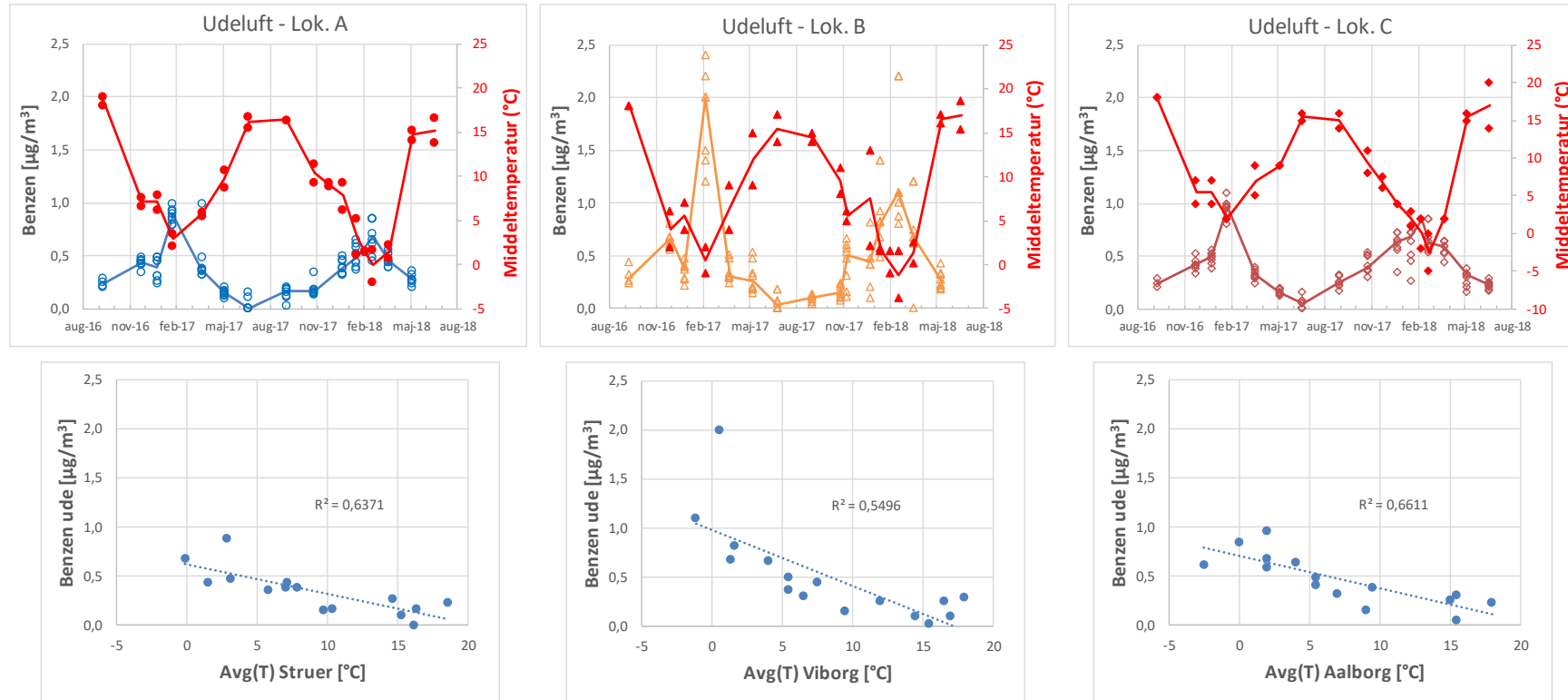

- Hvad forventer I?

- Maj: Storby > land + landsby
- Nov.: Land + landsby > storby

Betydende faktorer (benzen ude)

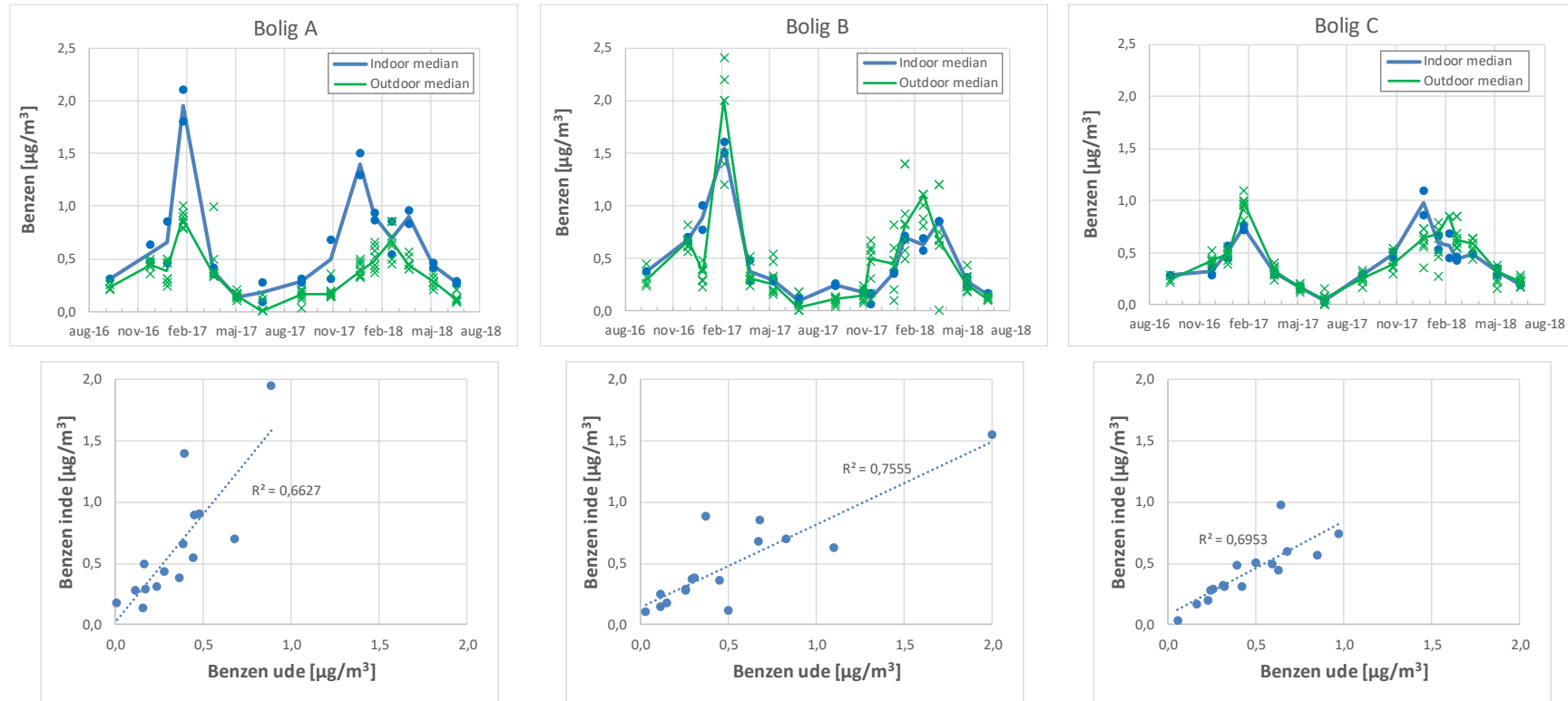
- Temperaturen betyder meget for udeluftniveauet af benzen.

- Forklaringsgraden for ude-T ift. ude-benzen er 55-66%.

Betydende faktorer (benzen inde)

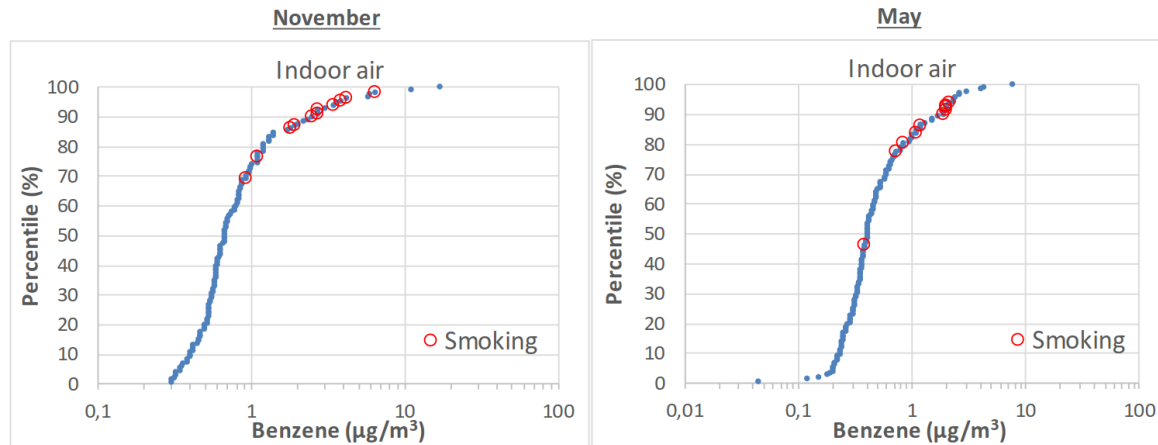
- Udeluftniveauet betyder meget for indeluftniveauet af benzen.

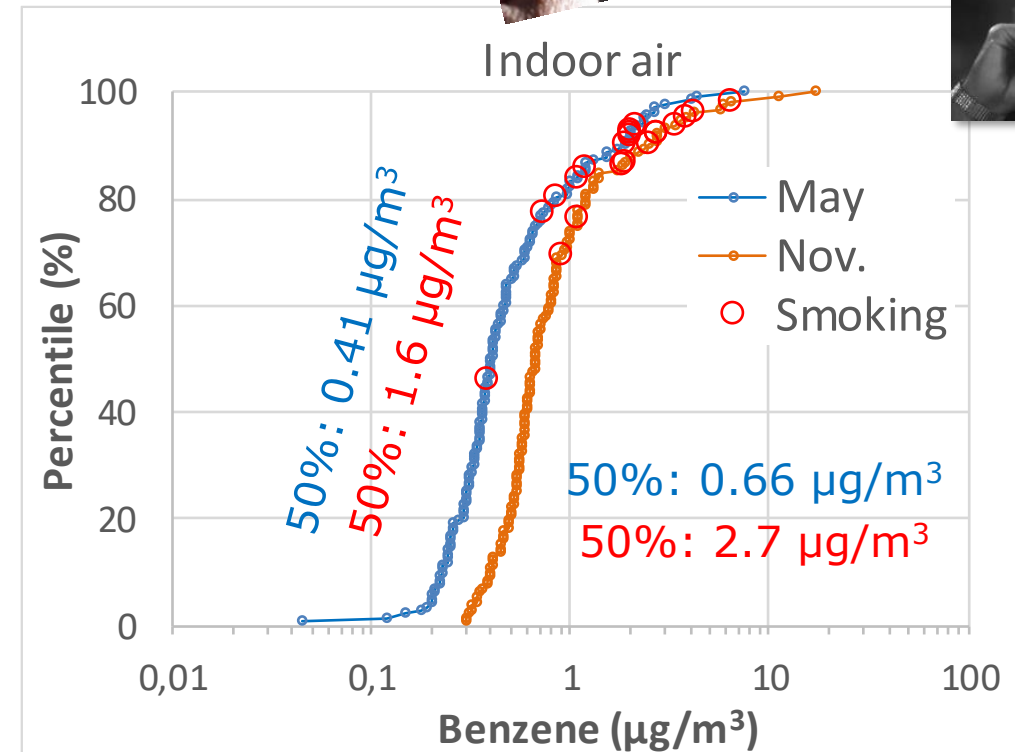
- Forklaringsgraden for ude-benzen ift. inde-benzen er 66-76%.
  - Det store studium: Kun 24% af inde-benzen er internt bidrag.
  - OBS ved rygning indendørs -> næste slide.

Betydende faktorer (benzen inde)

- Indendørs rygning.
- Hvad forventer I?

FIGURE 5.3. Total distribution functions for indoor benzene concentrations, November 2015 (left) and May 2016 (right). Data points from residences with indoor smoking are circled in red.

- Median nov. 0,66 -> 2,7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ x 4,1
  - Median maj. 0,41 -> 1,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ x 3,9
- Rygning => x 4

Hvordan skal vi bruge resultaterne?

- ... og soldaten marcherede videre ...

- Hvordan skal vi anvende den nye viden?
  - Hvad betyder resultaterne for mine indeklimasager?
  - Lidt senere skal vi sammen diskutere hvordan den nye viden bør implementeres.

